

(א) וַפִּירֵשׁ גִּאֲוֹן מִסּוּפֶם כּוֹמֵל חִלּוֹל שֵׁשׁ צוֹ חִלּוּטוֹת. עִירֻן], (ב) ע' רש"ל ורש"א בד"ה אַבְלָג, (ג) וַתִּקְמַן עֵט], (ד) [ע"צ], (ה) [בַּחֹסֶף הַרְלִי"שׁ: מוֹעִיל לְבִטּוֹל],

—

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אַבְל וכו' דהא לל"שנא קמא: (ב) תר"ח בפת ט' והא דנקט בהא לישנא דלא גרע: (ג) בא"ד בשם ר"י שיתוף נטמו בין כו':

וחד אמר **בין**. אפי' רבנן מודו דלא סמכין עליה בחדר דלא אמרי' מנו: **כי** פליגי **בפת**. ופליגי בין בשיתוף בין בעירוב דלר' מאיר אין סומכין על זה במקום זה: **מאי** לאו כו'. וקשיא למאן דאמר **בין** לא פליגי: **או משתתפין במצוי בפת**. דמשתתפין דומיא דמערבין

קתני: הלכתא ומנהג ונהגו בפרק

בבבא דתענית (דף טו:). מפורש הלכה

דרשין בפירקא הלכה כרבי מאיר מנהג מדרש לא דרשין אורויי מורין ליחד הבא לימלך נהגו אורויי נמי לא מורין ואי עבד לא מחינן בהו: **מתני'** **בטרקלין אחד**. וחלקוהו לחמשה וכולן יש להן פתח מן הטרקלין לחצר וצריך לערב עם שאר בני חצר: **ג"ש** **אומרים**. רשויותיהן חלוקין וצריך לכל חצורה ליתן פת בעירוב המלך דהוּו להו כה' בתים וה"ה דאם באו להוציא מרשות או לזו צריכין עירוב צנייהן: וצ"ה **אומרים**. אין מחיזה זו חילוק רשות דמחיזה שפלה היא כדמפרש בגמ' הלכך עירוב אחד לכולן ובתוך הטרקלין נמי מוציאין מזו לזו בלא עירוב שהטרקלין מחברין וכיון דצנייהן א"ל עירוב נעשה אחד מהן שליח לכולן דאמרי' לקמן] חמשה שגבו את עירובן כלומר ששרויין בחמשה בתים בחדר ועירבו צנייהן והוו להו חדא ואם באין לערב עם אחרים עירוב אחד לכולן: ומודין **בשמקלטן** שרויין כו'. דהוו להו כה' בתים ולא דמו לה' שגבו את עירובן שהרי לא עירבו צנייהן: **גמ'** **מחלוקם**. בשרשויותיהן חלוקות במסיפם מחיזה נמוכה של חתיכות עטים דהתם לבית הלל

בית אחד הוא ודמו לה' שגבו את עירובן דהני נמי כמי שעירבו דמי: אף **במסיפם מחלוקם**. דלא תימא בית שמאי במחיזה עשרה הוא דאסרי ובמסיפם מודו אלא אפילו במסיפם נמי אסרי: פליגי **בה**. אמתניתין קאי: **מחלוקם**. בית שמאי ובית הלל כו': **אבל מחיזות שאין מגיעות לתקרה**. אפילו הן עשרה דברי הכל עירוב אחד לכולן ופליגי אחרוייהו לישי דרב נחמן דהא ^(א) לישנא קמא קאמר דבמחיזה עשרה מודו דחלוק היו והכא אמרינן אפילו במגיעות לתקרה פליגי וללשנא בבבא דתרא קאמר דבמסיפם נמי פליגי ואסרי בית שמאי והכא אמרי דאפילו במחיזות עשרה לא אסרו אלא במחיזות המגיעות לתקרה:

הסבר

משמע בזהדיא דכ"ש בית: **בַּהֲגוֹ העם בר'** **מאיר**. בפרק בבבא דתענית (דף טו:). מפרש דאורויי לא מורין כוותיה ואי עבדינן לא מחינן בידייהו וא"ת מה מחאה שייך כאן אם מחמירין כר"מ לעשות עירוב ושיתוף ו"ל דלא הוי ברכה לבטלה אי נמי אם נמנעים על כך להביא סכין וחמין לצורך מילה אי נמי לבי הא דאמר במי שהוציאוהו ^(לעיל דף מט.) גבי חצר שבין שני מבואות והיא רגילה באחד אם עירב רגיל לעצמו וזה שאינו רגיל לא עירב והיא נמי לא עירבה דוחה אותה אצל מי שאינה רגילה דכופין על מדת סדום והשאתא אם עירב מי שאינו רגיל ולא שיתף והם דוחין אותה אצל מי שאינו רגיל כר"מ דבעי שיתוף לא מחינן בהו אי נמי אם עירבה עם שניהם ולא שיתפה אלא עם האחד דלרבנן הוו להו עירבה עם שניהם אסורה עם שניהם ולר"מ עם אותו ששיתפה עמו מותרת דעם האחר לא נשתתפה ואין עירוב מועיל במקום שיתוף: **וּבְמוֹדֵיין** **בשמקצתן** שרויין בחדרים ועציות שהן צריבין עירוב אבבא חבורה וחבורה. והני חדרים ועליות איירי כגון שכל אחד פתוח לחצר כדפירש בקונט' דהנך ה' חצורות ששבתו בטרקלין כולוהו יש להן פתח מן הטרקלין לחצר דאם לא היה לכל אחד פתח לחצר הוה אמרינן פנימי נותן עירובו ודיו או שני הפנימיים לר' יוחנן דסוף פרקין גבי עשרה בתים זה לפנים מזה ומיהו אם יש לאדם סופר או מלמד צביתו או כעין אותן [הבמורים] הבאין ללמוד מורה ושרויין כל אי' בחדר או בעלייה בפני עצמו אע"פ שחלוקין מצעל הבית בפתו אין אוסרין עליו ולא בעו עירוב בין יש להם פתח לרה"ר בין אין להם פתח לרה"ר דלא מיבעיא אם כולם אוכלין במקום אחד אף ע"פ שכל אחד ישן בחדרו קי"ל כמאן דאמר לקמן (דף עג.) מקום פיתא גורם אלא אפילו לשמואל דאמר מקום לינה גורם או אפילו אוכלין וישנים כל אחד בחדרו אין אוסרין זה על זה כיון שכולם משתמשין בתוך הבית בכל עיסקי תשמישתיה באפייה ובציסול ובכל דבר חשיבי כולוהו כאילו אוכלים וישנים במקום אחד אע"פ שיש להם פתח לזד רה"ר הכל נקראים על שם צעל הבית ועוד דאין משאלים להם רשותו לאסור עליו ולא על זה ומאי לסלוקינהו והוה ליה כה' שכירים וה' לקיטים דלא אמרי' להחמיר כדאמרינן לעיל (דף טו:). דאחד נותן עירובו ודיו ואפי' שרויין בחדרים ובעליות דאם בשרויין כולם צבית בזה לא הוה מתספק אצ"י דקאמר מהו דאפילו היה הבית שלהם לא היו אוסרין זה על זה וכיון דגבי נכרי דדירתו לא שמה דירה לא אסרי אלא חשיבי כולוהו כחד כל שכן גבי ישראל דדירתו שמה דירה דבטלה דירתם גבי דירתו של צע"ה ולא דמי למקצתן שרויין בחדרים ובעליות דהכא שיש כח לזה כמו לזה ואע"פ שהקילו בנכרי טפי מצישראל כדי מושייל דוכתא לישראל אחר דישראל נותן עירובו ודיו ואע"פ שאין הנכרי רואה להשכיר ובע"כ של נכרי וכה"ג צביתו של ישראל לא שרי התם נמי טעמא משום דדירת נכרי לא חשיב כ"כ אבל מכל מקום יש ללמוד מדלא אסרי חמשה שכירים זה על זה גבי נכרי כל שכן גבי ישראל כדפירשית: **במחיצות** המגיעות לתקרה. והא דקתני מתני' דמודים היבא דמקצתן שרויין בחדרים ובעליות לא דמי דהכא איירי במחיזות עראי כגון יריעות שמפסיקין עד התקרה:

הדר פרק ששי עירובין

וכן פירש צריש סוכה (דף ג:). ואע"פ שפירש כאן בקונטרס דלכ"ע סומכין במצוי על עירובי חלירות שהיא לעולם בפת מכל מקום למד"ב בפת פליגי קשה דלמה לא יועיל עירוב החלירות למצוי כיון שתורתו נמי להניח צבית דאטו השם

וחד אמר ביין דכו"ע לא פליגי דבעינן תרתי כי פליגי בפת מיתיבי וחכמים אומרים או מערבין או משתתפין מאי לאו או מערבין בחצר בפת או משתתפין במבוי ביין אמר רב גידל אמר רב ה"ק או מערבין בחצר בפת ומוותרין כאן וכאן או משתתפין במבוי בפת ומוותרין כאן וכאן אמר רב יהודה אמר רב הלכה כרבי מאיר ורב הונא אמר מנהג כר"מ ורבי יוחנן אמר נהגו העם כרבי מאיר: **מתני'** חמשה חבורות ששבתו בטרקלין אחד ב"ש אומרים עירוב לכל חבורה וחבורה וב"ה אומרים * עירוב אחד לכולן ומודים בזמן שמקצתן שרויין בחדרים או בעליות שהן צריבין עירוב לכל חבורה וחבורה: **גמ'** אמר רב נחמן מחלוקת ^(א) במסיפם אבל במחיזה עשרה דברי הכל עירוב לכל חבורה וחבורה איבא דאמרי אמר ר"נ אף במסיפם מחלוקת פליגי בה רבי חיאי ורבי שמעון ברבי חד אמר מחלוקת ^(א) במחיצות המגיעות לתקרה אבל מחיצות שאין מגיעות לתקרה דברי הכל עירוב אחד לכולן וחד אמר מחלוקת ^(א) במחיצות המגיעות לתקרה דברי הכל צריבין עירוב לכל חבורה וחבורה מיתיבי

במצבוי ומשמע דכל שכן אם היה בית גמור שהיו מניחין בו שיתופין אור"י דודאי בית גמור גרע לענין שיתוף והא דנקט ^(א) בזהא דלא גרע שלא תאמר כי היכי דיוצאין מכלל בתים לענין עירוב יוצאין נמי מכלל חצר לענין שיתוף לפי שיש מחיזות מפסיקות וחצר בעי ד' אמות ובהאי בית ליכא ד' אמות והשאתא הך דבעל הבית שהיה שותף לשכניו לזה ציין וההיא נמי דלעיל (דף סח.) דליקני מר רביעמא דחלא צריך לומר דבבבא היה אותו חבית דבשיתופי מבואות איירי דאילו עירובי חלירות בעי פת וצירושלמי משמע כפי' הקונט' דכ"ש בית דאמר בפ' מי שהוציאוהו עירוב צריך בית שיתוף מהו שיטכרן בית מלתא דשמואל אמרה שיתוף צריך בית ומסיק רבי אבהו ^(א) בשם רבי יוחנן נותנו בין באויר דחצר ובין באויר דמצוי בחדר דאורייתא בית גמור גרע לענין שיתוף ואי מורין כוותיה לא עבדינן לא כן להביא סכין וחמין לצורך מילה אי נמי לבי הא דאמר במי שהוציאוהו ^(לעיל דף מט.) גבי חצר שבין שני מבואות והיא רגילה באחד אם עירב רגיל לעצמו וזה שאינו רגיל לא עירב והיא נמי לא עירבה דוחה אותה אצל מי שאינה רגילה דכופין על מדת סדום והשאתא אם עירב מי שאינו רגיל ולא שיתף והם דוחין אותה אצל מי שאינו רגיל כר"מ דבעי שיתוף לא מחינן בהו אי נמי אם עירבה עם שניהם ולא שיתפה אלא עם האחד דלרבנן הוו להו עירבה עם שניהם אסורה עם שניהם ולר"מ עם אותו ששיתפה עמו מותרת דעם האחר לא נשתתפה ואין עירוב מועיל במקום שיתוף: **וּבְמוֹדֵיין** **בשמקצתן** שרויין בחדרים ועציות שהן צריבין עירוב אבבא חבורה וחבורה. והני חדרים ועליות איירי כגון שכל אחד פתוח לחצר כדפירש בקונט' דהנך ה' חצורות ששבתו בטרקלין כולוהו יש להן פתח מן הטרקלין לחצר דאם לא היה לכל אחד פתח לחצר הוה אמרינן פנימי נותן עירובו ודיו או שני הפנימיים לר' יוחנן דסוף פרקין גבי עשרה בתים זה לפנים מזה ומיהו אם יש לאדם סופר או מלמד צביתו או כעין אותן [הבמורים] הבאין ללמוד מורה ושרויין כל אי' בחדר או בעלייה בפני עצמו אע"פ שחלוקין מצעל הבית בפתו אין אוסרין עליו ולא בעו עירוב בין יש להם פתח לרה"ר בין אין להם פתח לרה"ר דלא מיבעיא אם כולם אוכלין במקום אחד אף ע"פ שכל אחד ישן בחדרו קי"ל כמאן דאמר לקמן (דף עג.) מקום פיתא גורם אלא אפילו לשמואל דאמר מקום לינה גורם או אפילו אוכלין וישנים כל אחד בחדרו אין אוסרין זה על זה כיון שכולם משתמשין בתוך הבית בכל עיסקי תשמישתיה באפייה ובציסול ובכל דבר חשיבי כולוהו כאילו אוכלים וישנים במקום אחד אע"פ שיש להם פתח לזד רה"ר הכל נקראים על שם צעל הבית ועוד דאין משאלים להם רשותו לאסור עליו ולא על זה ומאי לסלוקינהו והוה ליה כה' שכירים וה' לקיטים דלא אמרי' להחמיר כדאמרינן לעיל (דף טו:). דאחד נותן עירובו ודיו ואפי' שרויין בחדרים ובעליות דאם בשרויין כולם צבית בזה לא הוה מתספק אצ"י דקאמר מהו דאפילו היה הבית שלהם לא היו אוסרין זה על זה וכיון דגבי נכרי דדירתו לא שמה דירה לא אסרי אלא חשיבי כולוהו כחד כל שכן גבי ישראל דדירתו שמה דירה דבטלה דירתם גבי דירתו של צע"ה ולא דמי למקצתן שרויין בחדרים ובעליות דהכא שיש כח לזה כמו לזה ואע"פ שהקילו בנכרי טפי מצישראל כדי מושייל דוכתא לישראל אחר דישראל נותן עירובו ודיו ואע"פ שאין הנכרי רואה להשכיר ובע"כ של נכרי וכה"ג צביתו של ישראל לא שרי התם נמי טעמא משום דדירת נכרי לא חשיב כ"כ אבל מכל מקום יש ללמוד מדלא אסרי חמשה שכירים זה על זה גבי נכרי כל שכן גבי ישראל כדפירשית: **במחיצות** המגיעות לתקרה. והא דקתני מתני' דמודים היבא דמקצתן שרויין בחדרים ובעליות לא דמי דהכא איירי במחיזות עראי כגון יריעות שמפסיקין עד התקרה:

רבי

עב.

עא א ב מיי פ"ד מהל' עירובין הל' ז סמג עשין א טו"ע אי"ח סי' שע סעף ג:

רבינו חננאל

וחכמים אומרים (אין) מערבין או משתתפין. ארקמה משמיה דרב הכי קתני, או מערבין בחצירות בפת, ושבת אחד מהן ולא נשתתף ובטל רשותו. לר' מאיר אית ליה ביטול ומותרין כאן ובאין או משתתפין במבוי בין ושבת אחד מבני חצר ולא עירב מותרין כאן ובאין. ואסיקא דכולי עלמא עירובי חצירות בפת דאין סומכין על עירוב במקום שיתוף, דאמר רב יהודה אמר רב הלכה כר' מאיר ורב ברוגא אמר רב הלכה כאלעזר בן תרדי. מתני' חמש חבורות ששבתו בטרקלין אחד, פי' בירה אחת כו'. ארקמה רב נחמן מחלוקת בית שמאי ובית הלל הללו חלוקין במסיפם פי' פיסקא דאורי, אבל אם הם חלוקים במחיזה י' טפחים דברי הכל עירוב לכל חבורה. איבא דאמרי אמר רב נחמן אף במנסיןס מחלוקת, פליגי בה ר' חיאי ור' שמעון ברבי, חד אמר מחלוקת במחיצות שאין מגיעות לתקרה כו'.